

205. nr 4

8/29/2

№ 4 ბავშვთაგან თანხმობით ხელმოწერა
თავისუფალ საქართველოში
ბავშვთაგან საქართველოს
დემოკრატიულ რესპუბლიკას!

ფასი 10 მანათი

„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 100 მან., ნახევარი წლით 60 მან. თითო ნომერი — 10 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქუჩა № 20 ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ; ფოსტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და ცხოვრება“ იოსებ იმედაშვილს. ტელეფონი № 4-73.

დაარსების წელიწადი მეოთხე. გამოცემის მერვე
სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის უოველკვირეული ჟურნალი.

დაკისრდა 1910 წ.

კვირა, თებერვლის 1

გამოცემა 1920 წ.

საქ. 26

სომეხთა მსახიობქალი მაისურიანი
35 წ. მოღვაწეობის შესრულების გამო

კვარა კამპულაბე!

ჩვენის სამშობლოს განთავისუფლებას სათეატრო ხელოვნების თავისუფლებაც მოჰყვა. დაბა-ქალაქად თუ სოფლად მრავალი სცენის მოყვარეთა წრე შესდგა და წარმოდგენები იმართება. დიდ ქალაქებში თითქმის ყველა ხელობა-წოდების ხალხმა თავთავისი კლუბები მოაწყო საკუთარი თეატრებით... ხალხი თეატრს ტყანება, თითქო ხელოვნება დღესასწაულებს, შავრამ... მაგრამ, შენი მტერია, არა სცენებზე რომ წარმოდგენები იმართება; თითქმის არსად შესაფერი სცენა არც დეკორაციები, არც ხელსაწყო... გრამისა და ჩაცმულობაზე ხომ ბევრ ადგილას თითქმის წარმოდგენაც არა აქვთ... გარდა ამისა, იშვიათად რომ სცენის მოყვარემ როლი იცოდეს, შეგნებულ-შეთვისებული ჰქონდეს მისი ხასიათი... და ასე „მისახიობებენ“, „არტიკლებენ“ ზოგიერთ ახალ ჩამოსხმულ „სცენის მოყვარეთ“ მიზნად დაუხსახავთ ყოველ კვირა ახალი პიესის დადგმა, ეს იმ დროს, როცა თითქმის არც ერთს მთავანს იმდენი დროც კი არა აქვს პიესა თავად ბოლომდე მოისმინოს და როლი, როგორცაა შენიწყალოს... განა ასეთის სახიობით ხელოვნების სასურველ შედეგს მიადწევენ და ხალხს იმ სარგებლობას მოუტანენ, რაიც თეატრის მიზანია?—

არა და არა! აქ არა თუ ხელოვნების სიწმინდის დაცვაა, არამედ—შეზილწვა. ერთბაშა, თემათა, ინტელიგენციისა და მოწინავე დემოკრატიის ფლია, ამ გარემოებას ანგარიში გაუწიონ; სადაც უკვე ჩაისახა სათეატრო ჯგუფები—შესაფერი დაბაზის მოპოება ავებაში ხელი შეუწყონ ყოველგვარი საქირო მორთულობით, და ამ დარბაზებმაც ღირსეულ სცენის მოყვარე—მუშაკთ გაუღონ კარი, რათა ხელოვნების გათანხმობას ბოლო მოეღოს და თეატრი ხალხის გონება-ზნეობის ნამდვილი აღმზღელი, წმინდა ტაძარი შექმნეს...
კვარა პამპულაბე!... **იოსებ იმედაშვილი**

ს ა ტ რ ფ ლ ს

ლაშქარად აგენტთ; სატრფოო, ცრემლი შევიწრე სხივითა, ტიტველი მყვარი მოგვრთე გულ-საკინძ ფირუხ-მძივითა...
შენი იარა გავბანე თაფლ-ნარეგ გრძობა ენითა, ოცნებით ცაში დამყვებარ ჩემის ჩონგურის ეღერითა...

ა. კლიმაშვილი

დ. კლდიაშვილი

პეტრე შირიანაშვილი ჩივის, რა ჰმზავა ოუბილეები ვახშირად, მარტო საზოგადოებას ვაწვებთო.

შე კი მისხრია! მისხრია, რომ აღდგენილი საქართველო აფასებს ჩვენი-საზოგადო მოღვაწე კორაფეების ნაშთქედარს.

მარად სასწესებულნი არიან ის პარნი, რომელნიც სავსეაფარება ხანსა აქედრებდნენ ნანკს და იმედს უღვაძებდნენ დატანჯულ ხალხს გულში.

თორემ დღესასწაულის დროს—სიმღერა ადვილია და საქართველოს არ შეუძლია უგურადღებოდ დასტოვოს თითქმის ოცდახუთი წლის სამწერლო მოღვაწეთა ბუდეტრისტ დე. კლდიაშვილის, რომელმაც შექმნა ქართულ ლიტერატურაში მუდმივ კუნდი კლასიკური ტიპებისა.

ქართულეები თმადიან რომ ქმნიდნენ ნაწარმაგებს, მსალას აღებდნენ ამ კუთხიდან, სადაც იუენ აბაბღებულ-აღხიდახი და სადაც უგურო დაწრადღებით შექმლით შექსწადით ფისილოგია ადგილობრივ შევიდრთა. მთხვე უახებებს ტაშადიარა ჩვენი ლიტერატურათაჟის მხატვრულ ნაწარმოებით; მან მოგვეტა ტიპი მთიეღისა, შენიღვა და შედიღურ ხსიაეთის და მუნების.

უგდევა გურულა ნინაშვილი—მან მოგვეტა ტიპი დატანჯულ კურელის.

გენიოსურია იდეა ჭაუჭავაძე. მან უგდევ ჭეო ტიპი კახელ ლეარსიანის.

სიკბეტია არაკისინარული დასკინრობის ქართლში და თავის ტრფუღებით გადმოგვემს დატანჯულ ქართლელის ფსიქოლოგიას.

მარად სასამო მემტინაენია არიან ქართლის ს. მგადლითაშვილი, მუღანია და სხვა.

ისტორიულმა მწერალმა ვ. ბარნოუმ თავის რომანიით მხატვრულად და გაკეამშენიარს არქეოლოგიურ-ისტორიული საქართველო... მხოლოდ აკაკი მოქეხია თავის გენიოსურ კაღმით მთელ საქართველოს და დროებით დაუშრო ცრემლში.

იმერეთი? აი, იქიანდ მოგვემს ხარხარი დე. კლდიაშვილის. მან შექმნა რეალური ტიპი იმერელის.

ბუდეტრისტიაში ივა ოუთორისტიც არის და დრამატურგიც. ოუთორისტიში იხება საზოგადოების უგდევა უგუოფით მხარეს.

ტრადიკობა, ცრუმორწმუნეთა, შეითხობა, ბარბაროსია—ა საკანი მისი ოუთორისა. მაგრამ, როდესაც ივა სეღება მსხვერწლებს, მისი ოუთორი გადაღის ცრუმულეზზე.

შე არ შეუძნებ დაწრადღებით განხილვას დ. კლდიაშვილის შემოქმედებისა, მიზანდგა კრატეოსებისთვის. მაგრამ შე მინდა შეუქმნა ერთ მოღვაწეს მისი შემოქმედებისა, რომელსაც ბუგუროს კრატეოსის გურადიკი აუხვია. ეს—ქალის დრამა.

დღეს საზოგადოებრივმა განვითარებამ ასეთი ტრ-
შინა მოგვცა „ერთის ზოგადი“ წარსულ ხანის სტატეგ-
ადგილს უთმობს დინამიკას და აქ სწორედ კვდება ენ-
ციკლოპედიზმის იდეა.

ხელაფრება და კერძოდ ზოგადი სოციალური კა-
ნონებს ემორჩილება. გლახთა ბრძოლა წარმოშობს ორ
დამიტრიალურად მოწინააღმდეგე იდეოლოგიას ხელაფრე-
ბად ერთი დარგია იდეოლოგიის.

ყოფი ხელაფრება ბუდოური, ქრისტიანული, ისლამ-
ური, არის ზრდილურული, ბურჟუაზიული*). სულ
სხვა ის საშუალებანი, რომლითაც ამა თუ იმ კლასის ხე-
ლოვანი შდის. ჩვენში კარგად ცნობილი მიმართულება
(სახელით მინღ) სიმბოლიზმი და ფუტურისმი ბურჟუ-
ზიული კლასის და საზოგადოების კეთილნიებას არ შე-
ადგენს იგი საშუალებად თუ მივდივით.

ჩვენს ლიტერატურაში და კერძოდ ზოგადი წერ-
ხანის დღეს არის არა იმ მხრავ, რომ შემოქმედება არ
ყოფს, არამედ თვით სურთო მიმართულებაში. ჩვენ არ
გვეყვს ქადაქის მგანანი, არა გვეყვას ხელოვანი ზრ-
დილური, რომლის შემოქმედებაც მთლიანი და ფერადი
იქნის. გ. ქუჩიშვილი, ვ. რუხაძე თავიანთ ზოგადი ცარ-
დატუხის ხანს უფრო ეგუფნიან. ზრდილურად მასს კი
ეზიხდება თავისი თავი, მუდამ ჭკარტლან და ნესტან
სარდიეება, სინა-დილის ოტენეს სსურველმასისან შე-
გუება—შესამება ბურჟუაზიული. მწერად-ხელოვანი დახ-
ტავს გედელ და დაწერს „სამხიულება“ და აქ წერტილს
სვამს. ზრდილურად ხელოვანების წარმომადგენელმა-კი
გამოსავალი უნდა ძეხნოს, მარა არა ზუბიდიტიკით.

შესაძლოა, და ჩვენც შევერდებით მის გამოსაყარ-
ებას, რომ ქართული ზოგადი ბუდეს მარგალიტებს ინა-
ხედეც, მაგრამ ჩვენ ვამბობთ მასიურ შემოქმედებაზე,
რომელიც დამახასიათებელია დღევანდელ სოციალურ რა-
ობისა.

ჩვენს ხალხ ზოგადიში ფილოსოფიის ელემენტები
ძლიერად მოიხივებიან. მაკალითისთვის დაყასხელებთ გ.
ტაბიძე, ვ. კაუტინდაშვილი, ს. აბ.შელს—მთის შემო-
ქმედებას.

მაგრამ კიდევ გვინდა ხაზი გაუსვთ იმ მოაფენას,
რომ ჩვენში ზოგადი ძიების გზაზე; იგი ეძიებს, რა-
გონად შინაარსს, აგრეთვე ფორმას.

ხილო ეს ძიება ძლიერად რთავდა მკითხველებში,
ხასიურ შემოქმედებაში, —რასაკვირვებია აქ იგულისხმება
არა—**чтец forlaser**, ისე აქტიურ მგანსებში.

თუ რთავარი ძიების ტენდენციებია ქართულ ზოგ-
ადიში,—ამაზე შემიტყ.

პ. კეკელია.

*) ამ აზრს არ ეიზიარებთ. ამაზე როდისმე მოვი-
ლაბარაკებთ.

თოვლის ფიფაკები

(თარგმანი)

ცივია, მოფრინავს ნახი, ღამაში ფიფაკები თოვ-
ლისა...

ერთი მორგეს ევიზრება, თითქოს სურს ყვე-
ლაზე უფრო დაეცეს მიწაზე უკუნეთ ციდან... ტქა-
რება,—სურს მანამ ცხოვრება, აღერსი აღმინისა...

ი, ერთი სხვებსავით სუფთა და ნახი დაეცა
მიწაზე და იმ წამსვე გაქჩა ერთ ღლიდან გუნეში—
უგზო-უცვლოდ, სამუდამოდ...

მეორე დასცინოდა მას და ისიც ისეთივე ნახი
იყო...

ტრიალით და სიცილით ისიც მოესწრაფოდა
საცხოვრებლად, სიყვარულით დასატკბობლად...

დინახა ამ ფიფაკმა პატარა ახალგაზრდა გოგო-
ნი და მიეკრა მის ნახ სახეს სანგრძლივის კონით...

დალნა იგიც... დალნა...

და დარჩა მხოლოდ ერთი წვეთი, გამჭვირვლი
და წმინდა, როგორც ცრემლი...

ჩასურდა ქვეით...

ეს ფიფაკი მოკვდა...

გაციო ცხოვრება და მოკვდა...

დაიგორედ ამ თოვლის ფიფაკებისავით ყველა
ემუტება სინარულით და ცეკვა-თამაშით მიწაზე მო-
სვლას, ჩქარობს დასტბებს სიკოცხლით და ბედნიე-
რებით...

მაგრამ...
ყველა უხმოდ ინთქება, ჰკიდებია...

არჩილ მაყვარიანი

„ნილაკ-ქვეუ“

თანამედროვე დრამა სამ მოქმე. ნ. გერგავიძისა.

თბილისის მუშათა კლუბში იანვრის 18 პირველად
დაიდგა ზენზონსტენბლი პიესა.

პიესის შინაარსი მოკლეთ ასეთია: როსტომი, ძველი
დროის პოლიკონიკი, წინააღმდეგობას უტყბდებს ახალბა-
ნას—რევოლუციას. მისი ბიუროკრატიული სული ვერ
ეწყობა ახას იცის რომ რევოლუციას მას პრივილეგიებს
წაართმევს და სწორედ ეს შეგნება სიმუდის აართმევს.

კოტე, მისი ვაჟი, ვერ შეგუდება ამ ოჯახში შექმნილ
ატმოსფერას, დაუტოვებია და გარდახვეწილა მუშათა წრე-
ში, სადაც მან დამისახებია მუშების სიყვარული, სიმბატა,
და გახდა მუშათა მოწინავე.

მეორე ცოლი როსტომის, ნინო, იხანავს ყოველივე
საიდუმლოს მივლი ოჯახისას, აბავე დროს ქმრის ფარუ-
ლად ეტრფილიება ამ ოჯახის ჰერ ქვეშ შეზიხნულ ბე-
ვარას, რომელმაც კიდევ უფრო ვრცელად იცის ამ ოჯა-
ხის საიდუმლოება მთელი ოჯახი თითქმის ნილბას ატა-
რებს, ყველა წვერს ოჯახისას აქვს თავის საიდუმლო, რო-
მლის ერთ-ერთთან დაფარვის ყოველივე საშუალებით
ცდილობენ.

ამეგრეოზებში მრავალტანჯული შირო, რომელიც გამოუყვანიოთ პანსონიდან მხოლოდ იმისთვის, რომ წაერთიანოთ ქალური უბნისთვის. ეს ასეც მოხდა: ამ ოჯახის უმცროსმა ვაჟმა პორუჩიკმა სვიმონმა, ნაშუსი ახალა. მართალია ამ ოჯახში სრულიად უთვისტომოა, ობოლი, აქ ვერ პოულობს სულს დასაყრდენებს! ნამუს-ახლილი, იტანება სულიერად, მაგრამ ამ ტანჯვას გულში იკლავს... მუდამ სევდიანია, ფერ-შკრიალი, მისი ტანჯული სახე შავ ბნელ წარსულზე მგერის მეტყველებს. სვიმონი სულით არ არის ბოროტი, იგი მხოლოდ წერებს წაბნენს. რომელშიაც იზრდებოდა; მართს ჯერის წერასაც პირდება, მაგრამ აქ ახალი წინააღმდეგობა სინდისის სახით აღიზარათა მის წინაშე, რომელიც თან მოიტანა კოტეს 7 წ. შედეგად ოჯახში დაბრუნებამ. მოხდა რეგელოუსკა, ძველი წესწამბილების გარდაქმნა. კოტე მხიარული, უზომოდ აღფრთოვანებული ბრუნდება მამის ოჯახში, —ყველა მხიარულბის მისი დაბრუნებით, მამა როსტომი კი ვერ არის კმაყოფილი, მას ის სწამს თავის შვილი, როგორც მუშათა მიწინავე.

— მამა!—ფუნება ის დაბრუნებისას როსტომს: მართალია ის საერთო ცვლილება, ცხოვრების ასეთი ვარაქმნა, შენს სულ შეაშფოთებს, მაგრამ უნდა სძლიო ყველაფერს, უნდა შეუთავსდე.

როსტომი არ უნდა დაიჯეროს ყველა ემ. გაქაღნიერებულ უმცროსი ვაჟი სვიმონიც არ იზიარებს მამის მსოფლმხედველობას, და მამის ბრძანებს თავის პაგონების მიწვევ დაპირებებით უპასუხებს.

— ამა, ეს პაგონები, მე დღემდე უბრალო მოქალაქე ვარ, და როგორც პარტიკი აღარ ემეორჩილები შენს ბრძანებსა, როგორც პოლოკონიკისა.

როსტომი სამსახურიდანაც გადააყენეს. მის მხრებს აღარ ამწვენებს პაგონები, ერთს დღეს ბროსაც უვარდება ხელში და, თუ ამ დროს მართ არ შესწრობოდა, აუცილებლათ წუთისოფელს გამოასაღებდნენ.

კოტეს მოსვლამ მართს ცხოვრებაშიც იქონია გავლენა. მის სევდიან გულში კოტე მერცხალბივით აქიქიქადა. კოტეს დაუღალავი საქმიანობა და საზოგადო მოღვაწეობა მისთვის სანუგეარია, მაგრამ წარსულის მოგონება კოტეში ნახელ აღფრთოვანებას საგრძნობლად ჩრდილებს... კოტეს უღვარს იგი და სიბოჟს ცოლად გაჰყვეს, მაგრამ მართს უპასუხებს.

— მე ვანა ღირსი ვარ შენი მეგობრობის, შენი ახლო ყოფნის! მე ხომ ყველაფერი წამართვის, როგორც ამპარტანოვმა ისე სიყვარულის გრძნობა, მე დღეს მგელად ვარ და ვაყო, მაგრამ ხომ ხედავ კიდევ მიღებს სული. განცდივრებული კოტე სიბოჟს უთხრას, ვინ არის დამღუპული.

— ის ოში—მოჰკუს, —უპასუხებს მართს, —აქ მან საშინლათ იტყუა: არ გასკა მისი თვალში მისი შეურაცხყოფელი სვიმონი.

— არა, შენ მაინც ჩემი უნდა გახდე, ეუნება კოტე —ჩვენ დავიწყებთ ახალ ცხოვრებას, ხელი-ხელ ჩაკიდებული ვიშუშვებთ საზოგადო საქმიანობისა.

გადაწყდა: კოტე მთელ ოჯახს აცნობებს თავის ბედნიერებას, წერის წერა მოახლოვდება. თავზარ დაცული სვიმონი ეძებს ვახს თავისი დანაშაულის გამოსყიდვისას, მას სინდისი ჰქეჯნის.

— როგორ, შენ კოტეს ცოლი უნდა გახდე? ეკითხება ის მართს, აქ მას შერის-ძიების გრძნობა კი არ იკრახება; არამედ ვერ შერაგებია ვარაუგობებს, რომ ის და-

ნაშუალია მართს წინაშე: მან მართს წაართვა ქალური დიდება, სიამარტანე მისი სიამარტანე ფეხ-ქვეშ გათოდა, და ეს გათვალის, არა-არა მართს დღეს ღირსეულ ადამიანის — კოტეს ცოლი ხდება.

ეს არ იცის კოტემ... მაგრამ — მართს ფუნება სვიმონი: შენ უთხარი კოტეს, რომ მე შევლახე შენი ღირსება?

— არა, —მე კიდევ შემწვეს იმდენი ძალა, რომ ეგ საიდუმლო არ გავამხილო —ნურც იტყვი, მხოლოდ მე, მართს, უნდა წავიდე, გადავიყარო აქედან, სინდისი მტანჯავს, წავაღ, დავიყარებში რა თვალით უნდა შევხედო კოტეს, რა თვალით გიქიქრობ ან შენ.

მთავთა ყველაფერი უთხრას კოტეს, მაგრამ იწყებს ვერ ათავებს, მასში საშინელი ბრძოლა... ვინ იცის, მთელი გრძნობა დასძლევდა მასში, რომ ბეგლარის რედაქციისადმი მოწერილს წერილს არ ეთქვა ყველაფერი, ბეგლარმა შერი იხია ნინოს თვალში: განძირება როსტომის მიწასთან გასწორება, დამდაბლება საშინელ საიდუმლოების გამოაშკარაება. უსახლო წერილი გაუგზავნა რედაქციას, რომლის შინაარსი როსტომის წარსულსა და პიროვნებას ეხება. ეს წერილი ჯარის კაცთა თავჯდომარეა კოტეს პარე მეგობარ ილის მოაქვს კოტესთან, აცნობს წერილის შინაარსს: წერილის კითხვას სვიმონი უწრს უდგება. წერილში ნათქვამია: რომ როსტომს წინადაცემური ჰქონდა ერთი ახალგაზრდა გინანზიელ ქალთან, რომელიც შემდეგ დასკოვა.

დღემდე პატარა ბავშვი, რომელიც როსტომისგან შეეძინა, ქუჩას მიუგდო, თვით კი თავი მოიკლა. კალათში, რომელშიც ნახეს დედთან სხვა ბავშვი, ჩაყოლილი ჰქონდა დედის წერილი: „შეებრალოდ, უთვისტომო ბავშვი. მას არავინ ყავს; დღემდე ვერ აიტანა დამცირება და თავი მოიკლა“. ბავშვს უბეში აღმოჩნდა პატარა ქალაქი. მისი სახელი და გვარი ზედ გახებე წაშლილი, —ჩვენ ეს წერილი არ დავებუდეთ, ვინაიდან როსტომის ასეთი დამცირება, რა თქმა უნდა, მთელ ოჯახს ეხებოდა, —ამბობს ილი; აქვე ირკვევა, რომ ეს წერილი რედაქციისადმი ბავთა ხელთ ნაწერია.

სვიმონს საშინელი ცნობისმოყვარობა იპყრობს, მის სულს კიდევ მიეზარა ერთი გამოსაცნობი მაიკიანა და მართს თხოვს უთხრას მისი წარსული.

— ჩემი წარსული რაში დაგვირდა ყველა ეს? იმის მოგონება ჩემთვის საშიშია, ნუ მთხოვ, სვიმონ.

— არა, არა! მართს მე მინდა ვიკლდე შენი ნამდვილი სახე... წადი, მიიტანე მისი, რომელიც იცნო სხვა ბარათებს შორის აღმოჩნდა დედის უკანასკნელი წერილი.

— მე ქუჩაში მნახეს, დიწყო მართს.

— მერე შენთან იყო რაიმე წერილი? სიტყვს არ თმეხ სვიმონი

— იყო, დედას სიკვდილის ეამს დაეწერა წერილი, რომელიც ჩემ კალათში ჩაეღ.

— მერე რას სწერდა?

— „შეებრალოდ უთვისტომო ბავშვი, მას არავინ ყავს, დღემდე ვერ აიტანა მისი ტანჯვა და თავი მოიკლა...“

— შენ წერილს ხომ არ კითხვლობ?...

— არა, მაგრამ მე შეპირალი ვიცი დედის უკანასკნელი სიტყვები, ესენი ხომ ჩემს გულში არას დროს არ ამოიშლებიან და მწარე სიმბოლოდ დარჩა ჩემში. აი ავერ წერილიც.

— ვისი წერილი?

— მე რომ თან მჭონდა კალთაში, დედისაგან.
 — შენი ს ხელი და გვაირი ან ძეწრა შიგ?
 — ის განგვა წაეშალოთ!
 აქ სიმონს საშინელი ღრიალი აღმოსკვება.
 — დაო, უბედულო დაო! მითხარი, მამა, ეინა აქ
 ქალი? ეს ხომ ჩემი დაა, შვეიდირი და... ებ... საზიზ-
 ღრობავ!

სემონი თავზარ დაცეული გავარდნა გარდ, სადაც ტყვიით იგზირაჟს გულს.. როსტომი ვერ იტენს ამ საშინელ ამბავს.. და გაშეშებული სავარძელში იცემა.

საერთოთ ბიესა ბევრს მტყულებებს შორალურ სი ფატიზზე, მის ღირსება-ნაკლოვანებაზე, მაგრამ ადმინის ღირსება ბიესაში ნაჩვენება ოჯახმა, კოტეს გარდა, ევრაჟინ დაიყო, მთელი მათი ბნელი მოქმედება ნილბს ატარებს. ბიესის მთელი კვანძი დიდის დაკვირვებით და-ცულია. ეტროვა ავტორ სცენის ტენტიკური მხაოე კარ-გად შესწავლილი აქვს. აქ მოქმედება სისეებით შეღარ-დბდულია გამბოქმასთან, ყოველივე განცდა სიხარულისა თუ ტანჯვისი და ცვალებად მოვლენებთან. ავტორი უკ-ძლიეს საბაბს ვიფიქროთ, კიდევ მოვაკლ ბიესის შეჭქანის და თავისი ღრამებით თელასაინოა ალაგს დაიქერს ჩვენს ღრამატურგიაში.

აღმასრულებელია შორის: როსტომ (ციციშვილი) ვერ იყო ნამდვილი განსახიერება ძველი სასტიკი პოლ-კოვნიკის თავისი ბიუროკრატიული სულით, მისთვის და-უჯერებელი მოვლენა მეტის ხანჯვამით უნდა გადმოეცა; საერთოთ კი არა უშავდა. ნინო (ქ ნ გორდელი) კარგი იყო ზოგიერთ ადგილებში, დიქცია და მიმიკა საქამოდ ხელს უწყობს, მხოლოდ როლის უტოლინარობა ეტყობა-და. ბეგლარი (გაგუშვილი) თითქმის უნაკლი იყო, მან საუცხოოდ მილიანად გადმოგვცა გაიძეუა და უზნეო აღმინის ტაბი. კოაე (კრავიშვილი) კარგი იყო პირველ მოქმედებაში, დანარჩენში მოსულ ტებად. სიმონი (კ. ქვირ-ნაძე) ზოგიერთ ადგილებში შეუღარებელი იყო, უფრო კი უქანასნულ მოქმედებაში. საერთოდ მან ვერ დაგვიხა-ტა ნამდვილი სიმონი; სინდისის ქ ნჯნა მკრთალად გად-მოგვცა; მას თათქოს რაღაც მოკრძალება ენჩნეოდა. მა-როს (ნ. ბერძენიშვილი) კარგი იყო კოტესთან საუბრის დროს, სადაც ის ნაწყვეტ ნაწყვეტად ფარდას ხდის თავის შვა-ბნელ წარსულს, თუცა მან საესებათ ვერ შესძლო დაეხატა მისი გულის ტკივილები, მაყურებელში ვარ აღ-ძა სიბრალული თვისი შვა-ბნელ წარსულის გადმოცემით. საერთოდ ეს ახალგაზდა სცენის მოყვარე ქალი დიდს იმედებს იძლევა, მიმიკა და დიქცია საქამათ ხელს უწყ-ობს. ილა (ლომაჯორი) ვერ იყო თავის ალაგს: არ უფარ-გოდა მიმიკა, როლი ხომ სრულებით არ იყოდა.

ავტორს შესაფერი სახელი გამოუქმნია ამ ღრამი-სათვის „ნილაბ ქვეშ“ და მართლაც ამ ნილაბს უქანასკ-ნულ მოქმედებადის სახიდან არავინ იხსნის, ყველას ეში-ნია მისი ნაშობსის, ნამდვილი სახის გამოჩენის.

იმედია, ეს ბიესა უფრო დიდ სცენებს იხილავს სა-უყვეთესო მსახიობთა მიმანწილობით და მით ავტორის მიერ დასახულ მიზანს მიადწევს.

დ. ბახიშვილი

მაჭირა დასტით

ძველი საბოლოოხვეილი აშული საქართველოს შვილი, ქა-რთველი სეოგორიანი, რომელიც ორბოც წელიწადზე მე-ტი შემოღრდა საქართველოს აღდგენას. ცნობილია მისი „ააღსდგე თამარ დედოფალი“, „შავი-ზღვის ნაპირას,“ „მარტის თვე“ და სხ.

40 წ. წინათ ჭაჭირას ნანასტი

ჰოი, სამშობლოვ კვლავაც განახო კრებული, წინანდლისავეთ განათლებული! მეთირანი გმირნი გყვანდეს ქებული, მტერი შენგან ენახო დამარცხებული.

უწინ შენნი არავინ არა სწუხდა, წვიმა სხვისთვის მოვიდა, შენთვის ჭჭუნდა! გახსნამო თვის ბტრული, სისხლი გიღვრდა,— ველარ იძვრი, დარჩი განელებული...

ახ, როს განახამ შენ ალაგას დგებოდე, ქვეყანაში კაცად იხსენებოდე, შენი შვილების სიყვარულით ძღებოდე, აღარ იყო მტერთაგან დამარჯული...

ბრძენი იყავ, რად დეკარგე გონება, შენ გასაწყული, სხვას უძღვენი ქონება... ვის ხელშია შენი სარჩო, ცხოვრება, აღარა ხარ მტკიცეთ დამკვიდრებული...

სანამდისინ გწყალობდა შენ უფალი, ყველგან იყო მხნეთ საქართველოს ძალი, დავით შეფე და თამარ დედოფალი ქვეყანაზე იყენენ გამარჯვებული.

ენტარ მოვა ის დღე, რომ კიდევ ნახონ მტერნი ჯავრითა მკვდრათ დისახონ, ქართლ-შამსკითა ერთ ხნათ დაიძახონ: დღეს მოგვცა შეგება დამტკიცებული.

ვგონებ ენახოთ, არ არის გასაკვირი, თუ რომ ჩვენა გეოლოცამდეს უფლის პირი, ცოდვის პირით ეთხოვ მე ღმერთსა მაჭირი, საქართველო რუ აქვს დაეწყებულნი... **მაჭირა**

ნიკო ნიკოლაძე

საივლიანოტეპული პუბლიცისტი, რომელმაც საქართველოს აზროვნება ევროპას აზიარა.

გამსახურებანი მეცხრეთი ადვოკატი

ჩემო ძვირფასო მამო და შვიტბარხო, ვისაც კი ციტირებ ქართული კული, შილით, მომეხიეთ და მო- შილიტო, რომ მეც დღეს, ჩემ ძვირფასო სამშობლოსთან ერთად, მეცდრეთით ადვოკატი!

ჩემ დაუფურად შვილ შიტოს პრძოლის კვლზე დამ- კარგავ, აკერ თახი წელიწადი ლოჯინთა ვარ ჩავარდ- ნილი და თითქმის ციცილებში ადარ გერეი, მეგრამ დღეს, დღეს, როცა ჩემი სიყვარული სამშობლო, კიხტა, კე- კლეუბი, ლამაზი საქართველო ზეიშობის განთავისუფლებას, მეცდრეთით ადვოკატს, როცა დიდი ხნის ნატო, მე- დამ განუშორებელი ფიქრი და რცნება ჩემ უდროით და- კარგულ შვილის ასრულად, მეც ზინადა მუხარება ადარ შირათებს, მეც სიხარულის ცრემლებით შეესება თვალები და მეცდრეთით ვსდებები!

გამსახურებანი შვილებს; რომელთაც შიდაწიეს ს- შიშობლოს განთავისუფლებას! გზა შით დღეებს, რომელ- თაც ჩაუნტრებს შით ეს განუსაზღვრელი სიყვარული ს- შიშობლოსადმი!

სად ხარ შვილო შიტო, ადრე და ძალით მოწვეე ტილო უკვილო, ბრძოლის ველიდან რა მწერდა სკუიბის სიციცნულეს ნაძრახს სიკვდილი სხელოვანი? თუ ეს ჯეს კსკირთება შენი ძალ-ღონე, შენი სიჭაბუკე, შენი სი- ტიციტე ძვირფასო სამშობლოს, რომლის სიყვარული მამა- შამთავს ტქონდა ჩანერგა!

მეგრამ რადგან უღმრთებლმა ბედმა არ გარკუნს კე- ხეღარი, რადგან დაუზოგველმა და დაუნობებლმა განტე- გამ ადრე გამოკწირას სიციცნულე, მეც და ჩემი დანარჩე- ნი შვილებიც, შენი უმცროსი ძეგბი, ვფიცავთ შენს ძე- გლთან, რომ ზინათადად შევასრულებთ შენს მუღმივ ნ- ტურას—თიხელ ჩვენს ძალ-ღონეს, სიციცნულეს შეუწი- რავი განთავისუფლებულ, მეცდრეთით ადვოკატილ სამშო- ბლოს აღორძინებას, ბედნიერებას!

ნინო ვოროჯაძისა

ვანო საათაშვილის ხსოვნა

თუმც ვანო საათაშვილი ფართე საზოგადოებაში კარგად ცნობილი არ იყო, მაგრამ მისმა სიყვდილმა მკი- რე საზოგადოებას თავ-ზარი დასცა.

მასოსეს ეს წუთები, მასოსეს ის დღე, როდესაც მე ის გავიცანი, როდესაც პირველად ვნახე, და მისი შეხე- დრა ჩემის გულთან გერ არ ამოშლიდა.

მესამე კლასში ვიყავი საფერშლო სკოლაში, უკანას- კნელი დღე იყო გამოცდებისა, როდესაც ვანო მოვიდა და გვიხიბრა: „ნუ შეშინდებით, თქვენც გეშეველებათ. აი, ამ დღეებში შეიკრიბება ექიმის თანაშემწეა და ბებია ქალთა კონფერენცია, სადაც გადისწყდება თქვენი ბედ- ილობა“

და დეცადეუმი იყო, რომ საქმე არ ჩაშლილიყო. უკანასკნელი შეხვედრა ჩემი მასთან ერთი კვირის წინეთ იყო, ვიტრე ვად ვახდებოდა.

მუსაიფე მჭინდა საღამოს გამართვის შესახებ. უერ. „ექიმის თანაშემწე“-ს სასარგებლოთ. მაშინ უფრალი მის რულტურობით გამოილიოდა. ვანო ყოველივე დახმარებას მპირდებოდა; მაგრამ არ დასცალა.

ვანო ყველასთვის იყო, ყველას წინაშე მიუძღოდა მას ამაგი. მისი შრომა, მისი ამაგი, ნუ თუ უნდა დივიე- წყონ ექიმის თანაშემწეებმა? არას არამც და არა!

მისი ამაგი, მისი შრომა უნდა დაეხსოს ექიმის თა- ნაშემწემ, იმით რომ დაეხმაროს მის წვრილ ტილი- შვილს, რომელიც დარჩა ბოლად.

აი ამით დეცადეუციებთ მისდამი სიყვარულს, და მის- დანი პატივისცემას. აი ამით დეცადეუციებთ მის შრომას და ამაგ.

საყვარელო ვანოს, როდესაც მიხიწა მიზანს, რო- დესაც უნდა ეცხოვრა ბუნებრივით, მაშინ უღალატა ბედ- მა და ამით ჩვენც საუკეთესო მუშაკი გამოვავალა.

მშვიდობით საყვარელო ვანო! შენ მოკვდი, მაგრამ სახელი შენი ისევ ჩვენთან არის.

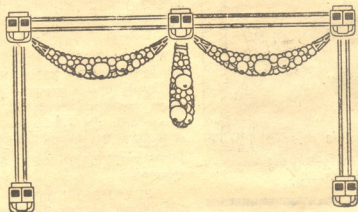
საფერშლო სკოლის მოწაფე შაქ. ვიქიძე

ვანო საათაშვილი

პირველ ქართულ ეროვნული გუნდის მომწყობი, სხვა- დანსხვა წიგნაკების შემდგენელი და სამშობლოს თავისუ- ფლების მოტრფილი.

დაპარგული ლექსი

სატრფოს სახსოვრად დაწერილი დავკარგე ლექსი;
 ზეპირად ეხლა აღარ მახსოვს, ვერ მოვიგონებ.
 ის იყო ჩემი გასართობი უძვირფასესი;
 ვეძებ ოთახში და ვინ იცის კიდევ ვაოვებ?..

და იგი ლექსი ბროლის მკერდ ქვეშ ჩამონათალი,
 ისე დააკლდა სამუდამოთ სამგონსო რვეულს,
 როგორც პირველი სიყვარული—გრძნობა მზურვალი
 და სიამენი წუთისოფლის სულს დაობლებულს!..

ქნარი

სომეხთა მსახიობკალი მაისურიანი როლებში
ზეინაბი

ძველ ღმერთებში

ბაშურის რაიონის 1903—1905 წ. სოციალისტები
1, ნიკო სიხარულიძე; 2, სიმონ ბალიძე; 3, დარისკან თევზაძე; 4, ესტატე რატიანი; 5, მესარ. ენაბიძე; 6, ის. თელია; 7, მარსაგოვი; 8, დავ. ქიტაშვილი და 9 ვანო მელიანიშვილი

ნამუსიანი ხალხი

შეეს კრო მოქმედება თანამედროვე ცხოვრებიდან. მომქმედნი:

- მიკია, მელუქენე— 41 წ.
- მარგო, გასათოვარი—19 წ.
- გასპარა, დაშაკელი—32 წ.
- სერიოფა, ბოლშევიკი—30 წ.
- თედო, ღებრტირი—23 წ.

უბრალო დუქანი ტა-ჯაკრადანზე სადგურის მოშორებით. მოდღვებუღლია.

1. მიკია, მერე სერიოფა და გასპარა.

მიკია (კახედაჯეს ჯერ ერთ, შერე შოროე მხარეს) ვა, თითქო რთველში იყენენ დაპატიებულნი, რა დოსტორივ მოდიან! მერე რა ხალხია: ქვიდან ზეთს გამოსწორავენ!.. აი, კირმა გზილით, კირმა!.. კიდევ უნდა ჩამოთქლამიშონ რალა! ვა, ხათა: ეს ბოლშევიკი ვარ—მიკია, ქისა გახსენო; ეს დაშაკელი ვარ, მიკია სომხის გვარი არ შვარცხენო, ჯიბეს ხელიო; ეს მენშევიკო... აი მგლებმა შეგკამონ მგლებ... (სატყვას გვადრ ათავებს, რ დგან შგზარეში მოახლოვდებიან)

2 იგივე, სერიოფა და გასპარა.

სერიოფა (შეჭოდის) მგლებმა შეკამეს?
მიკ. (დახვედით) ჰმ?!.. ჰო, ამბობენ ტყიდან მგლები მინდვრად ჩამოსულანო...
სერ, ვაი, ცხერების ბრალი! (ხელს ჩამაართმევს)
მიკ. (ნაძაღ დევა სიცილით) ევა ბრძანე და!
გასპარა (შეშოდის) ბარი აიოლუმ!
მიკ. ქილუს ბარი! ასე დოვა-დოვა საიდან, ვისგან?
გას. ეჰ! მოვდივარ რალი! მთელი დუშეთი და-მივლია, მთიულეთი, იმერეთი, საჩხერე, ბათუმი...

სერ. (გუვით შეხედავს) თქვენ საიდან?
მიკ. ვა, ვანა ამანავეები არა ხართ, ერთიდან...
მოდიოდით? (სეროფა და სარქის ერთმანეთს შეხედავენ ცნობისმოყვარეობით)
სერ. და გას. (ერთად) არა! (ერთმანეთს ხელს ჩამართმევენ და გვარს ეტყვიან.)
სერ. რომელი პარტიისა?
მიკ. (გასპარას შავიერ) სამი პერვი სორტ დშ-ნაკეანცი სოციალისტიჩერი პარტია ჩლენ!
გას. მე, ემე, სომხური რევოლუციონნი პარტია დშნაკუთუნის ჩლენი ვარ.
სერ. ქართელები ვაკალკეებას ფიქრობენ... საქართველოს დამოუკიდებლობა გწამთ? გრუზიუ პიზნაეტე?

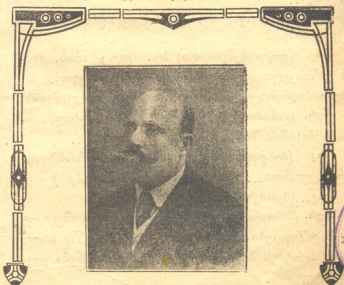
გას. ინჩე ასუმე? ვა, დშნაკუთუნნი დასაქართველოს დამოუკიდებლობა იწამოს? ეს ხომ საკუთარი ხელით თავის ყელის გამოჭრა იქნება? რის გრუზია, რა გრუზია,—ქვეყნე აფრაკად ხომ არ არიან!
სერ. ვაშუ რუკუ, დარაგოი ტავარიშ გასპარა! ვინც საქართველოს თავისუფლებას ებრძვის—ის ჩენი ამხანაგია.

გას. (აღტყვით ხელს გაუწვდის) შატ მერისი! ჩვენ რალა ქრისტეს ჯორის ჩორჩები ვართ, ჩვენც ხალხი ვართ თუ არა!

სერ. ზნაით ნაში უბრედენია... ასე ესთქვათ, ჩენი აზრი ერთი ყოფილა... ტავარიშ მიკია, დენო... სამი კვარტი...

გას. ვა, სომეხი და რუსი ვის ვაუყვია,—უერთმანეთოდ ჩენი სოცხლებ განა შეიძლება?... ვანა ნამუსი აბანს!

სერ. მთელი ასი წელიწადი სისხლი ვღვარეთ, ვიომეთ, ვაშენეთ, ვაკეთეთ და ახლა ქართველებს უნდა მივცეთ!.. აბა, თუ მადა ჰქონიათ!
გას. მენ ჩენი სთქვა: რაც, ემე, ქალაქ ტფლისში სახლებია ჩენია, ვაქრობა—ჩენია... რა ვი-

ერმოლოზ სვიმონისძე ქათასი
მანჯურისა და სრულად ციმბირის პართელთა სიგზის წარმომადგენელი

საქართველო

გ. დეკანოზიშვილი და ასოთამწყობი მის. კიკნაძე

რომელთაც 1908 წ. პარიზში დაიწვეს ქართულ-ფრანგულად ჟურ. „საქართველოს“ გამოცემა და საქართველოს განთავისუფლების აზრები გაავრცელებს

რავდენიმე ხელი ტანისამოსი; ერთ მხარზე დიდი ბატონი დალი მუშაიკი, მეორე ხელით მოათრევს გაქვადღასკე მუშაის) უპ, ე ვერანა როგო დავიდალ... (პარკ-პარსხას დაწყოას) გამბარჯობა ნათლი! (ხელს ჩამოარ-თმუქს, ჩამოაჯდება და სსხელათი თფლს იწმუნდს)

მიკ. საიდან, ნათლულო?

თელ. ბათუმის პოზიციიდან...

გახ. ვა, ვიანში იყავი!

თელ. (ამუჯ) ვიყავი, მაშა! ცეცხლის აღში ივრე ვტრიოლებდი, როგორც ყანი მკაში... (დაგ-ქეწება გასწარას) აცა, მაცა... რა ექნა, თუ ძმახარ, ძმა კაცო, ი შენ არ იყავი, რო გვიქადაგე: ომი არ გინდათ, ეგ ქართველთა თავადური მთავრობის მოგონილია, თოფები დაყარეთ... აი იქ, ბათუმ-ში... აი ვენაცვალე შენი დედამის სახესა, რო ავე-ტო ცოკიალა გამოჰზღინხარს!.. (ხელს გამოუწვდის ტლანქად)

გახ. (გზაყრი დიშადლით) მერე, მტერი გარეკეთ?!

თელ. გარეკეთო? რა ადელი სათქმელია! გა-

ნა სალდასტისთვის როდისმე გამოიდარებს?.. ძველი რეგრძის დროსაც პრიკაზით მივილიდით, ახლაც... მაგრამ ნიკუ: ძველად თუ რაღაც ოხრობა დის-ციპლინა იყო, ახლა ეგ აღარ არის: როგო, მე ბო-ინში გამგზავნო, და შენ სამშვიდობოს ბრძანდებო-დი, დიღდ გამთობა გვერდები!.. პო და როცა ასეა საქმე, მაშინ სალდასტიკ თავის თავს უფლის! (გასწარ-ას) თქვენნი სიტყვის შემდეგ შევიკრიბენით, ჩიტინ-გი გაემართეთ და გადგესწყვიტეთ: არ ვიომობთ, — მორჩა და გათავდა...

მიკ. ვა, თათარი რო მოდის?

თელ. რის თათარი, რა თათარი!.. შენ უნდა ყური გგდო ერთი ჩენი ბალშენიკი ამხანაგისთვის!.. პეი, და, და, და! ი მამაცხოვნებულს პირიჯან

სუ თვალმარგალიტი სკვილიდა: „რის ომი, რა... რა მტერი, რომელი მტერი!.. ეს თავადების მოგონილია, გულხემა მიწები არ ჩამოგვართანო, ადგენენ და აქეთ-იქით ომი დაიწყეს, რომ ხალხი დააძინონო... დაყარეთ იარაღი და თქვენ—თქვენს სახლებს მიხედეთ, ხელს არავენ ვახლებთო...“

მიკ. მერე თქვენა?

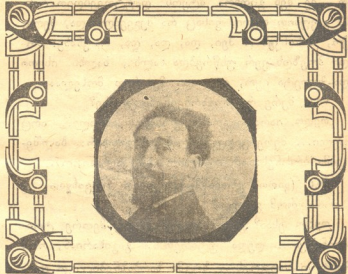
თელ. ჩვენა! ჩვენ რაღას ვიზამდით: სულელი ვინ იქნებოდა ერთი დამხლებული ავიტრის ბრძანებით მტრისთვის თავი შეეკლა?!

მიკ. ერთი, მამა გიკონდა, თავიდან გვიამბე როგორ იყო საქმე...

თელ. რაღა როგო იყო: რაკი რუსეთის ნეფე ლენინმა ბათუმე ოსმალების გადასცა, ჩვენც უნდა ხელი აგვედო და მიგვეცა რაღა, მაგრამ დნობა დასწყველვოს ჯიუტი ხალხი... თურმე გეგვეკორმა და ჩვენცელმა თავი გამოიდეს—არამც და არამც ბათუმს უომრად არ დაეთობოთო...

გახ. მერე?

თელ. ვერე და ჩვენც გავგზავნეს საყასბოში. ბევრი კი არ ვიყავით, ერთი ათითასისოდე კაცი ვიქნე-

გარეჯინ ტარბტევაიანი

საქართველოს დამფუძნებელ კრების წევრი, დაიბადა 1876 წ. ქ. სიღნაღში. კარგად იცნობს ჩვენს ცხოვრებას, წინეჩეულებას: ცნობილია როგორც საზოგადო და საპოლი-ტიკო მღვდელე საქართველოს სომეხთა შორის, რევილი-უქიანდ თბილისის საბჭოში იყო ხმისნად, სომხის დე-მოკრატულ ჯგუფის მხრივ, — რევილიუციის შემდეგ იმა-ვე საბჭოში ხმისნად პარტია დაშნაკიუთუნის მხრივ. იგი ერთი ლიდერთავანია თავის პარტიისა, თანამშრომლობდა რუსულ ვაჭრებში სლბეკოვის ფსევდონიმით, ეხლა კი გართულია მშობლურ ლიტერატურით და გახ. „მხატვა-ვროს“ თანამშრომელია. 12 იანვარს დამფუძნებელ კრე-ბის სხდომაზე ქართულად წარმოსთქვა მშენიერი სიტ-ყვა, რომელშიაც მიულოცა საქართველოს დამოუკიდებ-ლად აღიარება და ის აზრი გაატარა, რომ სსომხის ერი, როგორც წინად, ეხლაც ერთგულად და ძმურად ემსახუ-რება საქართველოს კეთილდღეობას და მის მთავრ დემო-კრატისო.“

ნიკოლ. ივ. სიხარულიძე

ხაშურის გვარდიის შტაბის თვამჯდომარე, ახლახან ხაშურის ქალაქის მოურავად არჩეული, დამსახურებული სენის მოყვარე და პოლიტ. მოღვაწე, მწერლობაში ნიკო გურულის სახელით ცნობილი.

ბოლით... ციხეები ჩვენს ხელში იყო, ზღვაც, მაგრამ უცებ... ბათუმი ოსმალმა აიღო...

გაზ. მერე საქართველოს ჯარი?

თელა გაგინახიან ჩვენც ვაეცაკობა გამოვიჩინეთ,—მე შენ ვითხრა მტერს დაუტოვებდით რასმეს? გაუფსოთ ხელი, ვისაც რა შეგვეძლო და, ჰერი, ბიჭო, შინისკენ... ჰეი, და, და, და, რა ენახე: პოეზილი პოეზილს ვერ უსწრებდა ხალხი, ხალხს. ისეთი ეგება-ჰეცეცა იყო, იტყუდი მეორედ მოსულაო...

თეა. მერე რა მოგვარებინებდა ასე?

თელა. იარალი არა გეკონდა, იარალი... არც საქმელი... მერე კიდევ წედან არ ვითხრა: ბალშე-ნიკებმა ბრძანეს: არ იომოთო, ვაეცალენითო...

მიკ. (ვითომ ცნობისმოყვარეობით, დატყუებით) ეგ რა არის, რომ გკვიდა?

თელა ესაა? ერთი პულემეტრია, მეორე ტრიოხლინიკია... დედა უტრირეთ... გაგინახიან, რომ ბიჭებმა დაითითოეს... ზოგმა ზარბაზნებიც კი დაითრია...

მიკ. (პატრონტაშკებზე შეუთითებს) ეგ რაღაა?

თელა. (იღრმავება) ესაა? როგო გეტყობა, ნათელი, რომ დუქან გარედ არსად გასულხარი და სასწორო გირების მტერი არაფერი ვინახავს. ეს პატრონტაშია. ეს პატრონტაშისენი რომ არ იყოს, ეს პულემეტრი და ტრიოხლინიკია ქანდარებადაც არ გამოდგება!...

სერ. (ჭამველ პირზე სულ-მიფარეულები, ნიდავგზე შაყრდნობილი იდუმალ ასმუნდა უფავიფავს) ნუ, ტუვარიში მიკი, ერთი კვარტი ლენო კიდევ ჩვენი ამხანაგი სალდათის-საღდეგრძელოდ...

მიკ. ახლავე! (შათმეყვს)

თელა. (მისხვავს სერიოფს, რომელიც ზურგ-შე-პრეყუბათ აჯდა) აი დიდება შენთვის ღმერთო! კაცო, შენ არ იყავი ბათუმში ყაზარმაში რომ გვიქიდადგე...

აი, კარგი გამარჯობა შენი!.. (შეზურუნდა იმთ) აი, ეს იყო ი პირიდან რომ მარგალიტები სკეოდა,—სიტყვა კი არა—ნამდვილი ვუმბარები იყო... (სახოგაღო) ჰეი, დედასა, ბიჭებს რა დარდი ჰქონდათ შენი!.. აი შენი ვაეცაკობის პირივე, რომ კიდევ ცოცხალი ვნახე. არა, როგო გამოასწარ თავი!..

მიკ. ერთი ხაზეიკასაც შევებხო: ვა, იცი რა იქნება!.. მე დავიდარაბის თავი არა მაქვს, დღესვე ქორწილი უნდა გაემართოს! (გაზოგა გარედ. გარედან შოისშას) ხაზეიკა, ხაზეიკა! აბა ერთი გამოიხედე, რა, ემე, უქნია ეს ჩვენი თელუა?!

სერ. ეს გაუმარჯოს სამკობაო რუსეთს, ბალშე-ვიკების მთავარბას. ბათუმის დაშობა—ბალშევიკების ერთი დიდი გამარჯვება.

გაზ. ახლა ჩვენსას არ იკითხავ?—ნახებვარი საქმე გაცეთებულა!

მიკ. (გარედან) ვა, მოდი რაღა, შე დალოცვილო! სად დაიკარგე?

მარგო (გარედან) მებზობლისა ვეყავი, მებზობლისას... ეს-ეს არის შემეტყობინეს... (შეშოდავან) (დასასრული შემიღებ ნომერში)

იოხებ იმედაშვილი

თავ. ვიოჯგი მიხაილის კე თუვანიშვილი

(1854—1920)

ყოუნალისტ მწერალი და საზოგადო მოღვაწე, შვილი ცნობილ მგონის ნიხილ თ-ს, ძმა „ჩეჯი-ლ“ის რედაქტორის და „ნოვო. ობო.“ რედაქტორების კონსტანტინესი და ვასილ თ-თა ძეგლ სომახეთში ცნობილ მამიკონიანთ გვარის შთამომავალი, დაიბ. თბილისში 9 თებერვალს 1854 წ. სწავლა მიიღო თბ. კლასიკური გიმნაზიაში, შემდეგ ნოვოროსისის უნივერსიტეტში ქ. ოდესაში, დაამთავრა სწავლავანათლება; 1875 წ. მიიღო იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი, და იმავე წელს დაიწყო სამსახური სამოსამართლო უწყებაში. იყო გამომძიებელი ფოთისა და თბილისში. ამ დროს თანამშრომლობდა გაზ. „დროებაში“, რომელშიაც ბევრადედა თავის ცნობილ კრიტიკულ წერილებს ბელეტრისტიკის კონქაქის, რჩეულიშვილის და არდაზიანის შესახებ. ამ წერილებმა თავის დროზე შთაბეჭდილება

მოახდინეს მკითხველ საზოგადოებაზე და რამდენჯერმე კიდევ გადამობეჭდეს ისინი სხვადასხვა კრებულების გამოცემლებმა. 1879—1880 წ. გამოსცა აღმანახები: აქ იბეჭდებოდა ახალი თხზულებები ალ. ჯავახიშვილის, აკაკი წერეთლის, რაფ. ერისთავის და სხვა.

1880—82 წ. მონაწილეობდა ეურ „ივერიაში“, რომელსაც ხელმძღვანელობდნენ ი. ჯავახიშვილი და ი. მაჩაბელი. აქ ბეჭდავდა რუსეთის პოლიტიკურ ცხოვრების და ერობის მიმოხილვას, თეატრალურ შენიშვნებს და სხ.

1881 წ. შევიდა მეფის მოადგილის საბჭოში, მდივნად. მსახურება გლეხთა მოწყობის საქმეთა კანცელარიაშიც. შემდეგ გადავიდა მთავარმართებლის კანცელარიაში, ბოლოს არჩეულ იყო დირექტორად თბილისის საერთოეთრო ნდობის საზოგადოებაში.

ხშირად თანამშრომლობდა სატახტო ქალაქების ეურნალებში: „ვესტნიკ ეერ.“ (1881—85 წ.), „რუსკია მისლ“ (1890 წ.); გაზეთებში: „გოლოს“, „პროკრედი“, „მოლეა“ (1880 წ.); „რუსკია ვედომ.“, „პრავდა“ და სხ.

1891 წ. თავის ძმებთან ერთად დაარსა „ნოვოე ობოზრენიე“. რომელშიაც, სხვათა შორის, მონაწილეობდნენ ნ. ნიკოლაძე, გ. ზდანოვიჩი, გ. ლანსხვილი, აკადემიკოსები თახჩინშვილი და მარრი, პრ. ა. ხაბანაშვილი და სხ. ამ გაზეთში გ. თუმანიშვილია დასტავა მზრავლი წერილი სხვადასხვა საჭირობოროტო კითხვის შესახებ. ამ შეშობადა 16 წლის განმავლობაში, სანამ მთავრობამ არ შეაჩერა გაზეთი. რედაქციას ხშირად აჯარიმებდნენ და თ-ს დაპატიმრებებსაც ემუქრებოდნენ, მხოლოდ ზოგჯერ მანდიფსტრე შეგლოდა.

მე 70-ე წლებში პ. უნიკაშვილსა, ალ. სარაჯიშვილსა, და ბ. ლოლობერიძესთან ერთად შეადგინა ამხანაგობა ქართულ კლასიკების ალ. ჯავახიშვილის, ნ. ბარათაშვილის, ზ. ანტონოვის, ი. ჯავახიშვილის (ამჟვე ლირის თარგმანი) თხზულებათა გამოცემა. 1879 წ. დიდი ფასდაუდებელი სამსახური გაუწია ქართულ თეატრის აღორძინების საქმეს: შეადგინა მუდმივი მსახიობთა დასი. ჩვენნი სცენის თითქმის ყველა დამამშვენებელმა მ. საფაროე-აბაშიძისამ, ნ. ვახუშტისამ, კ. ყიფიანისამ, ვ. აბაშიძისამ, კ. მესხისამ, ა. კავარჯიშისამ და სხ. მათნი დიწყო მუშაობა თითოეული სეზონშივე რეგისტრირდა იყო. როდესაც ქართ. დრამატ. საზ-მა დაარსდა, მ. ვ. განმავლობაში გ. თ-ლს თავმჯდომარედ ირჩევდნენ.

დიდი სამსახური გაუწია სერგომა საკითხაც. მრავალჯერ უღაპარაკნია ქალაქის საბჭოში, თავდაზნაურობის და სხვა კრებებზე ერობის შემოღების საკურობებზე და შესაფერი მოხსენებანიც წაუკითხ-

ნხია. მისგან შექმნილმა მოძრაობამ მთავრობის აამოქმედა.

დაარსა უმაღლესი კურსები კავკასიის შესწავლისათვის. მოიწვია ლექტორები პეტერბურლიდამ, მოსკოვიდამ და სხვა. (1906—9 წ.). დაარსა „საზოგადო კლუბი“, სადაც იმართება შაბათობით საგულისხმო ლექციები.

1915 წ. გ. თუმანიშვილია მიიღო მოსკოვის უნივერსიტეტისგან ოქროს მედალი თავის თხზულებათა საქმეათ. 1916 წ. მოსკოვშივე ის კითხულობდა სანეკესის უნივერსიტეტში ლექციებს კავკასიის კანონმდებლობაზე.

თითქმის 30 წ. განმავლობაში თბილისის ქალაქის მხონსად ირჩევდნენ.

გ. თ-ლის სატავები:

„გობობაში“: 1, „საბარლო ქვეყანა“. 1875 წ., № 85, 86. 2, „თამარ ბატონიშვილი“, გრ. რჩეულოვისა, 1875 წ., № 101, 102. 3, „სურამის ციხე“, ჭინჭაძისა, 1875 წ., № 105—118. (გადაბეჭდილია ჭინჭაძის თხზულებაში), 4, ნ. ბარათაშვილის ლექციები, 1876 წ., № 60, 61. 5, „მარსელოს გულმკვიციელობა“, მოთხრობა ალუ დოდის (თარგმანი), 1876 წ., № 76. 6, ქართული ანდაზები, 1876 წ., № 80. 7, „სოლომონ ისაკი მუჯღნუაშვილი“, აბაღ-ზინასა, 1877 წ., № 18—21. (გადაბეჭდილია არდანიანის წიგნში). 8, პოლიეკა „ივერისათან“ აღმანახის შესახებ, 1880 წ. „აღმანახში“, „ეუროე დანდნი“, კომ. მოლოერისა (თარგ.) წიგ., 1 879 წ. 2, „ეკონომიური სურათები“, 1 და 2 წიგ., 1879—80 წ. 3, „შარხანდელი ქართულ მწერლობის გადათავალიერება“, 1 წიგ., 1879 წ., 4, „პატარა მწერილი დიდ საქმებზე“, პოლიტ. მიმოხილვა), 1 წიგ., 879 წ. 5, „ხელანდელი ქართული გაზეთების მიმართულება“, 2 წიგ., 1880 წ. ეურ. „ივერიაში“: 1, „შარხანდელი რუსეთი“ 1880; წ., № 1. 2, „რუსეთის ეხლანდელი მდგომარეობა“, 1881 წ., № 4 და 9. 3, „მეფის ვიკლახე“ 1881 წ., № 5; 4, ქართულ თეატრზე, 1882 წ. 5, რა არის „ხუმსტეო“ ანუ ერობა?, 1883 წ., № 2; „განათლებაში“, ეერობა და ჩვენის აზოგადობა“, 1915 წ., № 6. 6, „შოი“, ა. წერეთლის თხზულებანი“. 1916 წ., № 3. „თეიმი“: 1, „ბატონყმობის გაუმეება“, 1911 წ., 6. 2, დ. ერისთავის თხზულებებზე, 1912 წ. 3, ავ. წერეთელი და გ. ერისთავი, 1912 წ. 4, ავ. წერეთლის მოგონებთა, თებერეული, 1915 წ., „სახალხო საქმე“ (ენობის ფურც.) 1, კავკასიის უმაღლეს კურსებზე, 1907 წ. 2, ნ. ბარათაშვილზე, 1915 წ. 3, „დროობის დაარსებაზე“, 1916 წ., „თეატრი და ცხოვრება“. შოი: 1, ორობი სიტყვა სათეატრო ეურნალის დანიშნულებაზე, 1910 წ., № 2. 2, ნატო გაზეთის ახლავაზობაში, 1910 წ., № 83. 3, ვაბარ. სუნდუიანზე, 1917 წ., 4, ბედნიერი ქალი, კომედია, 1918 წ. გ. თ-ის წიგნები ქართულად: 1, „აღმანახი“, პირველი წიგნი, 1878 წ., თბ. ფ. 40 კ. 2, „აღმანახი“ მეორე წიგნი, 1879 წ., თბ. ფ. 40 კ. 3, „ქართული თეატრის საქმე“ 1879 წ., თბ. ფ. 16 კ. 4, „როგორ აიღვა ფები ქართულმა თეატრმა“, 1880 წ., თბ. ფ. 5 კ. 5, „ბედნიერი ქალი“, კომ. 2. პოქ. (გვ. ჭავჭავიძეთ გადაწერილი) 1879 წ. რუსულად:

1. „Кавказъ“, сиръ вочная книга Ста; оживилъ пса донимъ Г. М. и К. М. Тумановыхъ), 7 вышукоевъ,

მიერ მივიწყებული და მიყრუებული, როგორც ეს წრე-
ულს არის.

მართალია, დღევანდელ პირობებში ქართული პრე-
სა დატვირთულია დიდ და რთულ პოლიტიკურ საკითხე-
ბით, მაგრამ სათეატრო ხელოვნების ავტორიანობას, მის
ნაწლას და ღირსებას თვით დღევანდელ მიმდინარე უნ-
და ჰქონდეს დათმობილი, თუნდ მცირე ადგილი როგორც
ჩვენი აღორძინებისა და განახლების ერთ-ერთ ლაშა მზა-
რეს...

დასი შესდგება ახალგაზდა მსახიობთაგან.

მასში შედიან ასეთი თვალსაჩინო ძალები: ბ ბ ნი
ზარდლოშვილი, იმედაშვილი, ყალაბეგიშვილი, კორიშე-
ლი, მურუსიძე, არაბიძე, გომელაური და სხ. მსახიობ ქა-
ლთა შორის მართ მდინებსა და შოთაძის ასულის გარდა,
რომელთაც დიდი ხანია აქეთ დამსახურებული სიყვარუ-
ლი და თანაგრძობა საზოგადოებისა, აღსანიშნავია ქუ-
თაიძის სცენისთვის ახალი და თვალსაჩინო ძალა ქანი ცა-
კა ამირჯიხისა. პასუხსაგებ დრამატულ როლებში ეს
მსახიობი თავისი ბუნებრივი ნიჭის წყალობით მუდამ და-
მაყმაყოფილებელ შთაბეჭდილებას სრულყოფს სცენის სერიო-
ზულ მთავარსურველად: აღსანიშნავია ქანი ლოლუას
თამაში, ცქრილა და მობარაძე თათბის როლებში.

ცვირაძე იღებება მ 4 წარმოდგენა. პიესები შერ-
ჩეულია. იღებება აგრეთვე კლასიკური და რთული პიე-
სებიც: ხალხმა შეიყვარა თეატრი. თითქმის ყოველ წარ-
მოდგენაზე სათეატრო დარბაზში ტყეა დიარ არის. ძველ
დრო ვამთარ ერთად გაქრა ძელი გულგრილობა ქართუ-
ლი თეატრის მიმართ და ექვე გარეშეა, ამით ქართველ
მსახიობის ცხოვრებაშიც დაიხსნა ხანა სდგება, ახალი სა-
სიკოცხლო ინერგია ისახება. მე უკვე ვხედავ და გვრძობ
ამის ახალ ნაყოფს. მსახიობი თამაშში ისე აღიარ მოს-
წარს როგორც აქამდე გულგრილობა, როლის უღირსი-
რობა, მელანქოლიური მდგომარეობა, გრძობნებ ისინი
ხალხის თანაგრძობას და თვითაც სცილილებენ დაყმაყო-
ფილონ მისი სულიერი მისწრაფება, ესაა ცნობა და და-
კავშირება ერთობიანობისაგან, ესაა საწინდარი წარბა-
ტებისა, აღორძინებისა და წინასწავლობისა.

ჩვენ ველოცავთ ამ ერთმანეთისდმი დაახლოებას
როგორც სცენის მუშაეთ, აგრეთვე სამშობლო სცენის
აღორძინების მოყვარულ საზოგადოებას.

რაე შეიგება პიესების გარეგნულ მახარებს, მის ტებ
ნიკურ სილამაზეს და შესრულებას, ანაზე სერიოზულად
ჭირტავა ან მსჯელობა შეუძლებელია.

რაე უნდა დიდი ნიჭი სურვილი და გამოცდილება
ჭკონდელი, ქუთაისის ვიწრო სცენა და დარბაზი ამის სა-
შეაღლებს არ ვამტყუებ. დრო არის ამ სავანზე მართალი
სერიოზულად იფიქროს ქალაქმა.

დიდ და შესაფერის სათეატრო შენობაზე დღესვე
არ ვფიქრობთ, მაგრამ შესაძლებელი და აუცილებელი კი
არის ახსენებელი თეატრის გაფართოება და გადიდება მე-
ზობელ შენობათა რეკონსტრუქციით.

შეუძლებელია ხელოვნების ტაძრის გაფართოებას
არ განაკვლით თორ უბრალო სადღუნე ადგილი და ამ
საკითხში ჩვენ კარგე ფიქრი და გამოჩვევა გუქირდებათ.

ჩვენდა სამწუხაროდ ჩვენს სამშობლო დედა ქალაქ-
ში ქართული დრამა უბნითა დაჩრდილი დახას თავშე-
საფარს დაიჭებს, რამდენად ეს არ შეეფერება დღევან-
დელს ჩვენს, მდგომარეობას ანა ყველა გარემობით და ვფი-
რობთ უჩვეულებლის მთავრობა მიაქცევს ამ სავან შესა-
ფერის უჩვეულებებს.

ქუთაისში კი ქალაქმა უნდა გაავარაუდოს და გაა-
დილოს სათეატრო დარბაზი და სცენა, რომ ამით ყველას
მადლობა და პატივისცემა დაიმსახუროს. წინააღმდეგ შე-
მახებევაში მომავალი სეზონის სერიოზული წარმოება შე-
უძლებელი იქნება...

გუფარ-თაშა.

ძ ლანჩხუთში ორმაზთს, იან. 19 იოსებ იმედაშვილი
შვილმა წაიკითხა ორი ლექცია ცხოვრება და ხელოვნე-
ბა და სათავგალო მემომარი ძველად და ახლად დასა-
რულ მოზღნდით წაიკითხეს საკითხი ლექსები-ახალგაზ-
და მგონობა: კვირე გზარბიძემ და ლალა პირქაიამ.
თეატრი სასვე იყო საზოგადოება, რომელშიც ლექტორი
და მონაწილენი ზამთა დაავალიძმან შემოსიგარა თე-
ატრი და ცხოვრება-ს რედაქციას გადაეცა. უფრო არ
იქნება, ადგილობრივი ინტელექციონა და ახალგაზრდო-
ბა უფრო ბეჯითად მეკიდემოვებს სათეატრო საქმის გა-
უმჯობესებას, მით უმეტეს, რომ აქ საამისო ძალანი უზ-
ღესდ მოიპოვებან. აქ არის გიშნაბა, პირე-დაწყ. უმე-
ღესი სასწავლებელი და სხ. ყულტურული დაწესებულე-
ბანი, აქუთრი ან ლაზარობა ფიზიხლად ეცყრობა ხელო-
ვნების საქმეს. საქარია მეტი საქმიანობა. **გი-გი**

ბათობი, რომელიც უნდა შეიქმნეს მთელ ქართველ
მუსლიმანების კულტურული აღორძინების ხელმძღვანელი,
დღემდი ვერ ეღირსა ხეირიან დრამატულ წრეს. ვინ არ
გინდა, აქაურ ქართულ სცენას არ დაეპატრონოს: ვაჭარ-
და და სპეკულიანობა თავისის სამოქმედო ბაზას გაიხ-
და იგი. მთელი თავების განმავლობაში, როდესაც ვერ
კიდევ ვარდა არ იყო დაბრუნებული ქართველობა, ვი-
ლიც მამულეობა, ძველი სცენის მოყვარეთა იარაღით,
მართა წარმოდგენები: არც ერთი წარმოდგენაზე ვერ მიი-
ღენდით იოტის ოდენა მკაყოფილებას. მათმა უფერულმა
წარმოდგენებმა აქაურ საზოგადოებას თავი მოაბრუნა,
ხალხს შეაძულა თეატრი, პირესაც კი ადასარებად ამ ვაე-
ბატონების თავებდობაზე. ხალხში ხელოვნება ისე დასცეს
ამ ვაებატონებმა, რომ თბილისიდან ჩამოსულ გაპარენი
მსახიობების და მუსიკოსთა წარმოდგენა კონცერტებსაც
ნაკლებად ვსწრობოდა. რამდენიმე თვის წინად მოწინავე
ინტელექციონა თანდათ ნ დაუბრუნდა თავის ადგილებს,
ნელ ნელა შეიკრ ან დახდელი ძველი სცენის მოყვარენი
და დაიარსა წრე, თბილისს ვაეზავნეს კაცი დამფუძნებელ
კრების ხელოვნების კომისიაში დახმარების გამოსახიო-
რად: რეისორისა და სხვ. გამოსაწვევად. საერთოდ ცდი-
ლობენდ კარგად მოეწყობ ადგილობრივი თეატრის საქ-
მე, რამდენიმე წარმოდგენაც დადგეს, ხალხი საქმიანად
დაესწრო და მკაყოფილიც დარჩა.

გვეგონა ახლა მინც მოედინება ბოლო სცენის გა-
უმჯობესებას, მაგრამ მოეტყუებით: სამწუხაროდ დასა-
ხურებულ სცენის მოყვარეთა წრის მოქმედებას წინ ვადა-
ვლობა თბილისიდან რეისორის მოუწყობდა. ამითი
ისარბებს სცენის ძველმა პაპმულეობა-მამულეობა და
მიშა კომპანია: დაიწყეს ძველებურად სცენაზე ჩხარე-
დელაობა და, ვინ იცის, სანამდე გასტანს მითი უმჯავრო
მოქმედება.

ასეთიად დღეს თეატრის მედი სამუსლიმანია საქარ-
თველოს ცენტრში და ამას უნდა მიექცეს სერიოზული
ყურადღება, ყოველი ქართველის მოვალეობაა, იზრუნოს
რომ ბათობის თეატრი აღსდგეს, კარგ დონეზე დადგეს
და ხალხის საკეთილდღეოთ დაიწყოს მუშაობა ყოველის
უზირებულს თეატრს უნდა მიექცეს ყურადღება, რომ იგი
შეიქმნეს ნამდვილი კულტურისა და ხელოვნების წინადა
ტაძარი.

ოტტო კანი

წერილი აზვანი

თბილისის სადარავჯოს ათსეულში ლეიტენანტ ვ. გორგაძის თაოსნობით დაარსდა ჯარისკაცთა უნივერსიტეტი, თეატრი და სკოლა.

დამხმარებელი სცენის მოყვარე და მასწავლებელი ვ. ასურავა სწერს ახალ პიესას „თეთრი ყურანი“.

ღანწხუთში განუზრახავთ ხელოვნების მოყვარულთა წრის შედგენა.

გამოსაცემად მზადდება კ. ებრაღიძის (ტალღის) ნაწერები.

ვ. აკურავას ახალი პიესის „ზევი არშია“-ს წარმოდგენა განუზრახავთ თბ სახალხო სახლში.

აკაკი ჩხენკელმა ისტორიული ლექცია წაიკითხა სახელმწიფო თეატრში, რომელსაც საზოგადოებამ აღტაცებით მიიგება როგორც საქართველოს დამოუკიდებლობის მემკვიდრეს.

ქალთა საზოგადოებამ დაარსა ბავშვების სახლი, კლუბით და წიგნ-საკავით.

იბეჭდება და მოკლე ხანში გამოვა: 1) „თქმულება შოთა რუსთველზე“, ი. ძეგლიშვილისა და 2) ორი პიესა შ. გამბათილისა „ქართველი სტუდენტები“ და „უკანასკნელი ქვიფა“.

ზორჯომის წყლის მოიჯარაოვრ დ. ქებაემ სტამბოლში გაიღო კანტორა წყლის სავაჭროდ. ასეთივე კანტორის გაღებას აპირებს ნიუ-იორკში.

მწიგნობრობა

ახალი პიესა იოსებ იმედშვილისა „ზამთრის პირზე ანუ ესეკე შენი იუბილე“, პიესა 2 სურ 16 გვ. 5 მან

„ჩიტ-ბედურა“, დასურათებული ხალხური ზღაპარი ლექსად სტ. მიმისტარიშვილის (კორკობას), გამოცემა ნორჩი საქართველოსი, სამომ მოვლენა ჩვენს მწიგნობრობაში, დასურათებულია საუკეთესო ორიგინალურ სურათებით და ხალხური ენით დაწერილი. შეიცავს 81 გვ. ღირს 6 მან

ქ. ტიუნიაძის მიერ შედგენილ-გამოცემული: 1) „საქართველოს მოსპობა და ქართველი ერის გარყობა და იმის შესახებ ისტორიკოსის 3. იოსელიანის წინასწარმეტყველება“, ფ. 3 მ. 2) „ფართული საზოგადოების დარსების მიზეზები“, ფ. 2 მ.

„**შვიდი მწათობი**“, სალიტ.-სამეცნიერო ჟურნალი, № 2 შედგენილია შინაარსიანად, დაბეჭდილია კარგს ქალაღზე, სურათებით შემოსილი და ღირს 75 მ

„**ხელოვნება**“, თეატრი და მუსიკა-ს მეორე ნომერი საუცხოო ქალაღზე, სურათებით, 82 გვ ფ 20 მ.

თბილისი მუშის ახალი პიესა „წამების ჯვარზე“, გამოცემა უშენიგ ელიავას, კულეკე ურგანდ გამოიღო პიესა ეძვების სადრო კეცხოველის, პეტრე ავლოზაშვილსა და სპა რიკაძის ხსოვნას დაბეჭდილია კარგს ქალაღზე, შეიცავს 40 გვ და ღირს 10 მ. პიესა დაწერილია მშვენიერ ლექსით და მხატვრული ენით.

„**ციხარტყელა**“ თეატრა ჟურნალი, № 1 და 2 მივიღეთ. ორივე ნომერი შინაარსიანი და ლამაზად გამოცემული. თითო ფ. 15 მან.

შემოწარულება:

„თეატრი და ცხოვრების“ სასარგებლოდ: 1, ზაქარია თომისავან—100 მ. 2. ივ. დავ. კიკნაძისავან 500 მ. 3, ზაშურის დრამ. კავშირის თავისმობით გამართულ საღამოსავან (იან. 29) 5000 მანეთად (დაწერილობით შემდგა). ამ საღამომო სრულიად უფასოდ მიიღო მონაწილეობა დრამატულმა წრემ, გვიარდიის მუსიკამ და კლუბმა რომელსაც ქირა არ აიღო.

შემომწარველთ რედაქცია გულითად მადლობას უძღვინს.

განცხადებანი მიიღება ჟურნალში დასაბეჭდ. ფასი ზომიერია

ქანური ღვინის

სასმელი

„სინათლე“

3. ზიგოზვილის და ჯოხაძისი

ოლღის ქუჩა, 7. ტელ. 4-36.

СКЛАДЪ КАХЕТИНСКИХЪ ВИНЪ

„СИНАТЛЕ“

И. ГИГОШВИЛИ И ДЖОХАДЗЕ

ТИФЛИСЪ, ОВЫГНЕКЪ 7. ТЕЛ. 4-36.

№ 2

პირველხარისხოვანი რესტორანი

ზავკანი!

ამხ — ბა ძმათა ეგრესელიძების და ზაქარაძეთა

(რუსთაველის პრ. სახლი გორგალაშვილის № 16)

ერთი, საუკეთესო რესტორანთავანი დემოკრატიის სახტუმროდ.

საუზზე და საღილი ქართლური, იმერული, ევროპიული, აზიური მზადდება საუკეთესო მზარეულის თავღამობით, სასმელემა ყოველნობარი რესტორანში უყრავს მიმებანი ორკესტრი.

(წლიური)

უცხო

სისუჰათო ლაქსიკონი

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ; მეორე შევეცდებოშესწორებელი გამოცემა.

ფასი 100 მან.

გაწერვა შეიძლება თეატრი და ცხოვრებიდან

10-2

რედაქცია-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.

სტამბა ქართულია ტექნიკით ამბანავაძის, რუსთაველის პრ. № 26.